

Vladimír Majakovskij: ŠTĚNICE (satirická komedie)

Přestože Vladimír Majakovskij je více známý jako básník, dramatická tvorba nestojí na okraji jeho životního díla. Právě naopak, výrazně zasáhla do vývoje sovětského divadla. Majakovskij věřil v sílu mluveného slova, jeho údernost a bezprostřední účinnost. Ani jeho básně a poémy rozhodně nebyly určeny k tichému předčítání v tichu pokojů. Sám autor byl jejich prvním interpretem před tisícihlavými zástupy.

Jestliže v poezii rozbíjí tradiční verš a svým „násilnickým“ gestem spoluvytváří nové pojetí poslání básníka — „pohlavára agitátorů“, stejným novátorem je Majakovskij i v díle dramatickém. Už jeho prvotiny z před-revolučního období vnášejí na jeviště principy moderního umění a jsou v příkrém protikladu ke konvenčním psychologickým hrám. Stejně jako v poezii rozvíjí Majakovskij i ve svých divadelních hrách dvě základní témata: téma revoluce a téma boje s měšťákem. Mimořádný význam měla *Mystérie — buffa* (1918), první sovětská agitační hra, uvedená k prvnímu výročí VŘSR. Nad běžné popisné agitky a davové podívané (dnes už málo známá praxe scén uváděných na volných prostranstvích se stovkami účinkujících, vojenskou technikou, automobily atd.) vynikla *Mystérie — buffa* šíří svého záběru, s nímž konfrontovala neslučitelné světové názory; autor přitom neváhal spojit ideový záměr s uměleckými zásadami moderního uměleckého směru — ruského futurismu.

Z těchto principů také V. Majakovskij vychází při psaní svých vrcholných satirických komedií — *ŠTĚNICE* (1928) a *Horké lázně* (1929). Základem obou je výrazná nadsázka založená na kontrastu dvou časových rovin. Ve *Štěníci* je změšťáčetlý bývalý dělník Prisyppkin konfrontován s novou společností. Děj probíhá v řadě krátkých scén, podobných agitačním výstupům, v nichž se odkrývá charakter hlavních postav. „Majakovskij tak krok za krokem odhaluje příživnickou tvář nového měšťáka. Z jeho kapsy trčí odborová legitimace, ale s revolučním proletariátem už nemá nic společného.“ (K. Martínek: *Dějiny sovětského divadla*.) Nedomnívejme se, že se Majakovskij tříštil a utápěl v drobnostech. Zápas s měšťáctvím byl zásadové povahy a Majakovskij jej chápal komplexně; právem se mu zdálo, že sebemenší drobnost může mít těžké důsledky.

Patří-li *Štěníce* dodnes k aktuálním hrám soudobého repertoáru sovětských divadel, znamená to, že je dosud užitečná v boji proti vzdorujícím pozůstatkům měšťácké minulosti ve vědomí lidí. Tím spíše se Majakovského *Štěníce* má do čeho zahryznout u nás.

„*Štěníce* — to je divadelní varianta hlavního tématu, o němž jsem psal básně, poémy, kreslil plakáty a agitky. Je to téma boje s měšťákem.“ (V. Majakovskij.)

Překlad: Jiří Taufer — Režie: Pavel Palouš — Výprava: Milan Čech j. h., Daniela Flejšarová j. h. — Dramaturg: Roman Císař — Hudební spolu-

práce: Marie Krejčí — Hrají: Jan Mazák, Otakar Prajzner, Marcela Čapková, Petra Jindrová, Alena Tománková, Milan Sova, Vladimír Čapka, Pavel Handl, Věra Janků, Pavel Tomanka, Milan Šulc, Marie Víková, Ludmila Bednářová, Blanka Meierová, Jan Odl, Kostas Zerdalogleu a posluchači ostravské konzervatoře.

PREMIÉRA JE DNE 28. LISTOPADU 1986 V 19 HODIN NA SCĚNĚ
ČINOHRY PETRA BEZRUČE.

Baletní soubor v Divadle Zdeňka Nejedlého

Ladislav Matějka: SPĚCH

Timur Kogan: GALATHEA

První baletní premiérou letošní sezóny budou dva jednoaktové balety, uvedené vůbec poprvé. Jednu část večera tvoří balet s titulem „Spěch“. Je to jakási metafora našeho současného uspěchaného života, v němž není na nic čas a jež by měla vést k zamyšlení, co by se stalo, kdyby bylo toto spěchání náhle přerušeno... Autorem hudby na libreto M. Nekvasila je Ladislav Matějka, dirigent operetního orchestru, který se už několikrát představil obecnstvu jako autor operety, muzikálu či baletu. Diváky si získal právě baletem Rumcajs. Choreografie jeho nového díla byla svěřena Ivanu Hurychovi. Tento talentovaný umělec měl velký úspěch s inscenací baletů „Planeta“ a „Podivuhodný mandarín“. Námět baletu „Spěch“ odpovídá jeho uměleckému založení, takže v choreografii může uplatnit svůj smysl pro vyjádření děje současnými tanečními výrazovými prostředky. V baletu se uplatní sólisté L. Ernstová, L. Kuklová, J. Štark, M. Mohyla, J. Horák a D. Mohylová. Kromě nich samozřejmě i členové baletního souboru.

V druhé části večera uvidí diváci dokonce světovou premiéru baletu „Galathea“, jehož autorem je sovětský skladatel Timur Kogan. Základem díla je stará pověst o kyperském sochaři Pygmalionu, který se zamiloval do svého díla, do sochy dívky. Toto téma bylo v historii několikrát zpracováno, připomeňme třeba scénický melodram českého skladatele 18. století Jiřího Bendy Pygmalion, nebo oblíbenou operetu F. Suppého Krásná Galathea či komedii G. B. Shawa Pygmalion o profesoru fonetiky, který se zamiloval do své žáčky. Tato hra se stala populární díky muzikálu F. Loeweho My fair lady. Jeho melodie se rozletěly celým světem a staly se rovněž inspirací pro Koganovo baletní zpracování. Choreografii připravuje zasloužilý umělec Albert Janíček, který zároveň upravil libreto. Tento významný umělec oslavil 22. září tohoto roku své šedesáté narozeniny. Jeho životní dílo je spjato se Státním divadlem v Ostravě, kde působil od mládí jako tanečník, pak choreograf a šéf baletu a v této funkci působí dodnes. Jeho nová choreografie bude tedy slavnostně jubilejní. V připravovaném baletu se uplatní především sólisté Z. Holeková, L. Kuklová, L. Bernklau, J. Horák, J. Šimek, J. Štark, M. Mohyla a rovněž baletní soubor. Dirigentem obou děl je Ladislav Matějka a výtvarníkem Josef Jelínek z Národního divadla v Praze.

PREMIÉRA JE 22. LISTOPADU 1986 V 19 HODIN V DIVADLE ZDEŇKA NEJEDLÉHO.

